

STAVANGER KOMMUNE

Kultur og byutvikling

Byantikvar

Paul John Helland m/fam
Auglendsveien 47
4019 STAVANGER

Dato: 13.12.2017
Saksnummer: 17/24135-7
Deres ref.:

Verneprisen 2017 - begrunnelse

Kongsgata 34 ble oppført i 1892 av snekkermester Nicolai Tjensvold som egen bolig. Dagens eiere, Bjarne og Ola og Helland, er hans tippoldebarn.

Tjensvold var en kjent møbelsnekker, og møblene hans finnes fremdeles i en del stavangerske hjem. Han hadde butikk i kjelleretasjen og snekkerverksted i et eget bygg i bakgården. Paviljongen ned mot Kongsgata stod allerede på tomten da huset ble bygd, siden tomten opprinnelig var en del av hagen til naboeiendommen i sør. Man kan kanskje si at arbeidet med å ta vare på den verneverdige bebyggelsen i Kongsgata 34 begynte allerede da – for paviljongen fikk jo lov til stå og ble en del av det nye anlegget!

Denne eiendommen må være ett av de mest iøynefallende eksemplene på Stavangers gamle byggeskikk, der bolighusene delte tomtene med staller, verksteder og butikker, og der både bebyggelse og hager ble tilpasset terrenget på en måte som ikke akkurat er i tråd med dagens tekniske forskrift.

På snekkermester Tjensvolds tid var nok en tomt bebygd på denne måte arealeffektiv og praktisk ut fra tidens forutsetninger, men i våre dager virker slike anlegg tungvinte, kronglete og på grensen til farlige. Slike eiendommer er heller ikke kompatible med vår tids ønske om lettstelte uteområder egnet for robotgressklipper, omfangsrike hagemøbler eller parkering. En familie med større krav til rasjonelle og tidsmessige forhold enn Hellandfamilien ville garantert ikke ha bevart og vedlikeholdt en slik eiendom så samvittighetsfullt gjennom de siste to-tre generasjonene.

Men snekkermesterens etterkommere har tatt svært godt vare på arven. Hele anlegget er bemerkelsesverdig godt bevart gjennom sin 125 år lange historie. Selv fargebruken går langt tilbake – huset har alltid vært grønt, og her har ingen falt for trendene og malt huset grått eller hvitt de siste femten årene. Spesielt flott er det også at familien alltid har klart å fylle verkstedbygget med innhold som gjør at det har fått beholde sin karakter. De siste årene er det til og med tatt i bruk til sin helt opprinnelige funksjon, som møbelsnekkerverksted.

Årets pris går altså til to generasjoner Helland, for at de med interesse og kjærlighet har tatt vare på et stykke viktig Stavangerhistorie.

Postadresse
Postboks 8001, 4068 STAVANGER
Besøksadresse
Olav Kyrres gate 23

Telefon: +47 51 50 70 90
postmottak.kbu@stavanger.kommune.no
www.stavanger.kommune.no
Org.nr: 964965226

Paul John Helland bodde i Kongsgata 34 i barndommen og i en periode som nygift. Han har alltid vært sterkt knyttet til stedet. Da han fikk muligheten, kjøpte han ut de andre arvingene, og siden gjorde han og konen Marit i alle år sitt beste for å ta vare på anlegget. Før eiendommen ble vernet, fikk de flere lukrative tilbud om å selge til utbyggere, men avslo høflig; eiendommen skulle bevares som den var og bli i familien.

Siste blad på familietreet er to travle unge menn som helt sikkert har annet å holde på med enn å forvalte eiendom, men de har tatt oppgaven med entusiasme. Straks de overtok, gikk de inn for å sikre at anlegget kan bevares best mulig også i fremtiden. De sørget for at hovedhuset fikk en nødvendig rehabilitering innvendig, både boligene og forretningslokalet. Dette er viktig for at huset fortsatt skal være interessant som leieobjekt og dermed økonomisk bærekraftig.

Utvendig er Ola og Bjarne like opptatt som sine foreldre og generasjonene før dem av å ta vare på alt akkurat som det er. Terrassehagen var ganske overgrodd, og har blitt ryddet frem i lyset igjen – og nå legges det planer for ny beplantning. Mellom husene ønsker de mer liv og røre. I butikklokalet åpner til sommeren isbaren «Siddis», som også får bruke det lille lysthuset til sine gjester, såfremt bare rette myndigheter godkjenner det.

Ola og Bjarne har også gjort en innsats for å formidle historien om denne spesielle eiendommen gjennom en informativ hjemmeside der man kan lese om familien som har eid Kongsgata 34 og om alle de ulike leietakerne opp gjennom årene.

Som innbyggere i Stavanger er vi i dag takknemlige for at Hellandfamilien har tatt så godt vare på denne unike eiendommen.

Med hilsen

Kari Raustein
leder, Kommunalstyret for byutvikling

Michael Heng
styremedlem, Fortidsminneforeningen
Stavanger lokallag

Olav Hodneland
leder, Stavanger Arkitektforening

Hanne Windsholt
byantikvar / sekretær for vernepriskomiteen